

Analiză impactului de reglementare a proiectului Codului Subsolului (în redacție nouă)

170

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza Impactului de Reglementare a proiectului Codului Subsolului (în redacție nouă)
Data:	01 septembrie 2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Mediului
Subdiviziunea:	Serviciul Protecția Solului și Subsolului din cadrul MM
Persoana responsabilă și datele de contact:	Pîrvu Anatolii, tel – 022-204-585 anatolii.pirvu@mediu.gov.md Donos Aurelia, tel – 022-204-585 aurelia.donos@mediu.gov.md

Compartimentele analizei impactului

1. Definierea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Analiza Impactului (în continuare AI) a fost elaborată în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, art. 13 (Analiza impactului de reglementare) al Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător și Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019.

Problemele care au condiționat elaborarea proiectului Codului Subsolului (în redacție nouă) sunt:

- Atribuțiile instituțiilor care reprezintă interesele statului în domeniul cercetării și exploatării resurselor minerale, în Codul Subsolului nr. 3/2009 sunt definite contradictoriu și confuz, ceea ce creează impedimente în corectitudinea implementării unor politici în domeniul subsolului;
- Multe prevederi în Codul subsolului nr. 3/2009 sunt formulate contradictoriu sau vag, creând confuzii legislative și imposibilitatea aplicării acestora;
- Procesul de atribuire în folosință a sectoarelor de subsol se desfășoară într-un mod birocratic cu un șir de impedimente netransparente;
- Lipsa responsabilității agenților economici de a actualiza actele desuete creează impedimente în procesul de control geologic și supraveghere minieră;
- Procesul de exploatare a zăcămintelor inevitabil afectează mediul, impactul fiind întotdeauna unul negativ.

Problemele sus-menționate sunt specificate în „Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului” aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 200/2022, în Raportul auditului performanței “Au implementat autoritățile abilitate un mecanism adecvat în domeniul folosirii subsolului în vederea gestionării eficiente și raționale a resurselor minerale utile ale Republicii Moldova?” aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 39/2013, precum și Raportul auditului conformității calculării și încasării taxelor pentru resursele naturale aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 67/2020, în care sunt enumerate mai multe recomandări de modificare în cadrul legislativ actual.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

1) Atribuțiile instituțiilor existente care reprezintă interesele statului în domeniul cercetării și exploatării resurselor minerale, sunt definite contradictoriu și confuz, ceea ce

crează impedimente în corectitudinea implementării unor politici în domeniul subsolului;

Atribuirea unor competențe nespecifice sau acumularea celor a instituțiilor din subordinea Ministerului Mediului are un impact negativ asupra atribuțiilor – cheie de elaborare a politicilor și cadrului normativ. Astfel în Codul Subsolului (în redacție nouă) au fost reevaluate competențele instituțiilor implicate în gestionarea subsolului prin divizarea clară a rolurilor, pentru a reduce conflictele de interes între instituții. În Codul Subsolului nr. 3/2009 instituția care acumulează cele mai multe competențe nespecifice rolului său este Ministerul Mediului care îi sunt atribuite atât competențe de elaborare a politicilor, cât și de implementare a acestora.

2) Multe prevederi în Codul subsolului nr. 3/2009 sunt formulate contradictoriu sau vag, creând confuzii legislative și imposibilitatea aplicării acestora;

Republica Moldova dispune de un cadru normativ destul de detaliat privind subsolul, dar mai multe aspecte nu sunt complet reglementate și/sau sunt formulate incoerent. În anul 2009 a fost aprobat un nou Cod al Subsolului, care stabilește cadrul general de reglementare a domeniului. Ulterior, au fost elaborate și aprobate un șir de acte normative, care detaliază prevederile Codului. Cadrul normativ existent conține prevederi privind cadrul instituțional responsabil de gestionarea domeniului, responsabilitățile, drepturile și obligațiile actorilor din domeniu, precum și principalele etape de atribuire a subsolului în folosință. Totodată, cadrul normativ are mai multe lacune și formulări contradictorii, ceea ce subminează mult în aplicarea acestuia.

3) Procesul de atribuire în folosință a sectoarelor de subsol se desfășoară într-un mod birocratic cu un șir de impedimente netransparente;

Unele din cele mai confuze aspecte în tot procesul de atribuire a subsolului în folosință țin de specificarea incoerentă a competențelor instituțiilor responsabile. Competențele actorilor – cheie responsabili de luarea deciziilor finale privind atribuirea subsolului în folosință, cum este Guvernul și Ministerul Mediului (MM), sunt definite expres doar pentru procesul de „valorificare industrială a zăcămintelor de substanțe minerale utile”. Delimitarea competențelor în acest mod contravine însă prevederilor ce descriu temeiurile de apariție a dreptului de folosință a subsolului, care extind deciziile de atribuire a Guvernului și MM atât asupra exploatării, cât și asupra explorării subsolului. Situația devine și mai confuză când se ia în calcul și Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale (AGRM), căreia îi sunt atribuite competențe doar de organizare a concursurilor de atribuire în folosință a subsolului. Principalele deficiențe ale procesului de atribuire a subsolului prin metoda de concurs se observă la etapa inițială. Astfel procesul de atribuire a unui sector de subsol în folosință este structurat atât în Codul Subsolului nr. 3/2009 cât și în Hotărârea Guvernului nr. 570/2009. Succint pe etape atribuirea unui sector de subsol în folosință este redat în felul următor:

Etapa 1: Lista sectoarelor de subsol scoase la concurs

- AGRM pregătește lista sectoarelor de subsol scoase la concurs;
- MM aprobă lista sectoarelor.

Etapa 2: Decizia Ministerului

- Solicitantul depune cerere la MM;
- Ministerul consultă cererea cu AGRM (pentru a întocmi ordine pentru fiecare sector în parte în conformitate cu concluzia geologică care este întocmită de către AGRM);
- Se aprobă sectorul.

Etapa 3: Concursul

- AGRM este responsabilă de organizarea concursului;
- Solicitantul depune setul de documente în cadrul concursului.

Etapa 4. Decizia Ministerului. Semnarea contractului.

- Câștigătorul concursului depune cerere către MM pentru a i se atribui în folosire sectorul de subsol. Ministerul verifică setul de documente anexat la cerere, după care îl transmite Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale pentru întocmirea concluziei geologice;
- Ministerul încheie contractul de folosire a sectoarelor de subsol pentru explorare/exploatare geologică;
- Agentul economic obține dreptul de folosire a sectorul de subsol.

Etapa 5. Atribuirea perimetrului geologic

- Agentul economic depune setul de documente pentru atribuirea perimetrului geologic sau minier la AGRM;
- AGRM atribuie perimetrul geologic/minier.

În cazul atribuirii sectorului de subsol pentru explorarea/cercetarea geologică agentul economic depune setul de documente pentru efectuarea lucrărilor de cercetare geologică de către organizația de stat specializată în efectuarea acestor tipuri de lucrări. Organizația elaborează proiectul lucrărilor de explorare care este coordonat și înregistrat în Fondul de stat de informații privind subsolul din cadrul AGRM. După înregistrarea lucrărilor se efectuează lucrările de explorare și se întocmește raportul geologic, care transmis către AGRM pentru examinare în cadrul Comisiei de stat pentru rezervele de substanțe minerale utile. În conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 259/2013 AGRM asigură buna desfășurare a activității acestei Comisii. Raportul geologic după ce este supus expertizei de stat a rezervelor de substanțe minerale utile se examinează în cadrul comisiei care aprobă rezervele de substanțe minerale utile prin votul majorității membrilor Comisiei și se consemnează în procesele-verbale. Agentul economic depune setul de documente cu procesul-verbal al Comisiei către MM pentru a obține dreptul de folosire pentru extragerea substanței minerale utile. Ministerul încheie contractul de folosire a sectoarelor de subsol pentru extragerea substanțelor minerale utile. După semnarea contractului Agentul economic depune setul de documente pentru atribuirea perimetrului minier la AGRM.

Ținem să menționăm că, până în anul 2017 activitatea de extragere a substanțelor minerale utile era supusă reglementării de licență, astfel agenții economici care desfășurau acest gen de activitate erau obligați să obțină licență de la Camera de licențiere. După anul 2017 licențierea activității de extragere a substanțelor minerale utile a fost anulată și actualmente nu există un act permisiv final care să autorizeze agentul economic pentru exploatarea minieră. Contractul administrativ care este încheiate între Ministerul Mediului și agenții economici nu reprezintă act permisiv pentru genul de activitate pe care îl desfășoară.

4) Lipsa responsabilității agenților economici de a actualiza actele desuete creează impedimente în procesul de control geologic și supraveghere minieră;

În procesul de control geologic și supraveghere minieră pe care îl execută Inspectoratul pentru Protecția Mediului, sunt întâlnite impedimente în privința agenților economici care dețin acte normative desuete (cu coordonate convenționale) și nu au actualizat până la ora actuală aceste acte ce țin de transformarea coordonatelor perimetrelor miniere în sistemul MOLDREF-99. La ora actuală nu există cadrul normativ care să oblige agenții economici de reperfectare a proiectelor miniere ce conțin coordonate convenționale. Cu toate că în prevederile art. 83 alin. (2) din Codul subsolului nr. 3/2009, expres relevă faptul că, beneficiarii subsolului care au obținut dreptul de folosință asupra sectoarelor de subsol până la intrarea în vigoare a prezentului cod sunt în drept, până la expirarea termenului stabilit anterior, să se adreseze Ministerului Mediului în vederea încheierii contractului privind folosirea sectoarelor de subsol fără organizarea concursului, fiind menținut același termen de exploatare. Până la ora actuală nu au fost implementate prevederile art.83 alin.(2) din Codul subsolului nr. 3/2009 ca urmare a neincluzării unor termene-limită de conformare a beneficiarilor de subsol la cerințele cadrului legal, astfel n-au fost încheiate contracte cu beneficiari ai subsolului ce dețin acte de la alte

organe abilitate. Mai mult decât atât, ținând-se cont de faptul că nici MM și nici AGRM nu dețin careva documente privind condițiile de folosire a subsolului în perioada anterioară, nu există o informație integră și veridică privind beneficiarii subsolului, ceea ce dă posibilitate acestora să își continue activitatea în lipsa angajamentelor de utilizare eficientă și rațională a resurselor minerale și funciare. Astfel, acest aspect creează impedimente în procesul de control geologic și supraveghere minieră efectuat de către Inspectoratul de Protecția Mediului.

5) Procesul de exploatare a zăcămintelor inevitabil afectează mediul, impactul fiind întotdeauna unul negativ;

Industria extractivă este o ramură economică cu impact semnificativ asupra mediului înconjurător și social. Problema bunei guvernări a sectorului extractiv este acută nu doar în țările dotate cu rezerve imense de substanțe minerale, dar și în cele cu puține rezerve ca Republica Moldova. Chiar și în Republica Moldova, care are rezerve limitate de substanțe minerale, o proastă guvernare a sectorului poate avea consecințe negative semnificative asupra mediului și economiei naționale.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Deoarece Republica Moldova nu dispune de rezerve de resurse minerale de importanță strategică ca hidrocarburile, până în anii 1990 gestionarea și controlul privind utilizarea resurselor naturale precum argila, nisipul, calcarul, etc, nu necesita un cadru normativ privind dezvoltarea durabilă în sectorul minier. Totodată având în vedere faptul că domeniul protecției mediului și utilizarea durabilă a resurselor de substanță mineral utilă, nu a fost prioritar în Republica Moldova, timp de decenii, promovarea acțiunilor de diminuare a poluării și a consumului rațional a resurselor minerale puțin s-au reflectat în activitatea acestui sectorului minier. Această abordare asupra sectorului minier a generat un șir de problemele în domeniul gestionării durabile și protecției subsolului.

Prin necesitatea de a perfecționa reglementarea de stat și gestiunea domeniului folosirii subsolului, cu scopul intensificării influenței statului la aplicarea pe larg a mecanismului comercial, în vederea cercetării, folosirii și protecției subsolului, soluționării problemelor ce țin de achitarea pentru folosirea subsolului în condițiile economiei de piață, cu respectarea intereselor statului și a cetățenilor, privind folosirea și protecția subsolului, au condiționat revizuirea cadrului legislativ și normativ, care era ineficient și intransparent. Astfel prin Hotărârea Parlamentului nr.300-XVI din 24.11.2005, a fost aprobat Programul legislativ pentru anii 2005-2009, conform căruia a fost elaborat și, respectiv, aprobat la 02.02.2009 Codul subsolului (în redacție nouă), Legea nr.3-XVI din 02.02.2009. Totodată, acest act normativ are mai multe lacune și formulări contradictorii, ceea ce subminează mult în aplicarea acestuia. Există loc de interpretare privind atribuțiile instituțiilor implicate în gestionarea subsolului, astfel lipsa unui cadru normativ imperfect duce la faptul că resursele minerale se exploatează într-o formă nedurabilă pentru mediu și economia națională.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

În condițiile Republicii Moldova, care dispune de rezerve limitate de substanțe minerale utile, utilizarea acestora impune principiul rațional și durabil de dezvoltare, adică satisfacerea necesităților vitale de moment ale societății, fără a compromite posibilitățile generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități, iar lipsa unui cadru normativ care să stabilească direcțiile evolutive distincte, coerente și durabile în domeniul exploatării resurselor minerale afectează exploatarea rațională a acestora. Acele puține resurse minerale de care dispune Republica Moldova dacă nu vor fi utilizate într-un mod durabil și transparent vor duce la consecințe negative pentru economie și mediu. Aceste evoluții, vor conduce la degradarea mediului înconjurător din cauza nerespectării cerințelor de mediu, iar costurile pentru

prejudiciile aduse mediului vor fi enorme.

Dat fiind că motivele enunțate supra, care au adus la apariția problemelor, nu au tendința de a se auto-soluționa și nu pot dispărea de la sine, despre cum ar evolua problema în viitor fără o intervenție, se poate cu certitudine presupune că dacă se va alege opțiunea „a nu face nimic”, situația s-ar agrava sau în cel mai bun caz ar rămâne tot atât de proastă ca în prezent.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului:

La ora actuală în cadrul Ministerului Mediului se implementează reforma instituțională, și anume trecerea Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale în cadrul Agenției de Mediu.

Reglementările existente care condiționează intervenția statului:

În procesul de implementare a prevederilor Codului Subsolului nr. 3/2009, precum și în urma efectuării auditurilor de către Comisia de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului (Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului” aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 200/2022), precum și de către Curtea de Conturi (Raportul auditului performanței “Au implementat autoritățile abilitate un mecanism adecvat în domeniul folosirii subsolului în vederea gestionării eficiente și raționale a resurselor minerale utile ale Republicii Moldova?” aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 39/2013, și Raportul auditului conformității calculării și încasării taxelor pentru resursele naturale aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 67/2020) au fost identificate mai multe carențe care împiedică aplicarea clară, coerentă și uniformă a prevederilor Codului Subsolului. Astfel, fiind identificate disproporționalități și lacune de reglementare, inclusiv conflicte de norme care au generat survenirea problemelor specificate la pct. 1 lit. a) al prezentului AIR. Dintre carențele identificate, menționăm:

Cu referire la competențele instituționale în domeniul subsolului. Actualmente unele competențe instituționale sunt formulate confuz, și nu sunt optime pentru buna funcționare a unor instituții din domeniul gestionării subsolului. Cadrul instituțional existent are o divizare clară de roluri între instituțiile responsabile de elaborarea politicilor, implementarea lor și controlul de stat în domeniul subsolului. Astfel, în 2017 au fost transmise funcțiile de control de la Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale la Inspectoratul pentru Protecția Mediului, însă în Capitolul II al Codului Subsolului nr. 3/2009 nu au fost stipulate competențele IPM. De asemenea, până în prezent în cadrul legal existent unele competențe sunt definite contradictoriu și confuz, ceea ce ridică multe semne de întrebare asupra corectitudinii implementării unor politici în domeniul subsolului. În Codul Subsolului nr. 3/2009 instituția care acumulează cele mai multe competențe nespecifice rolului său este Ministerul Mediului. Ministerului îi sunt atribuite atât competențe de elaborare a politicilor, cât și de implementare a acestora.

Cu referire la procesul de atribuire a sectoarelor de subsol prin concurs. Procesul de atribuire a sectoarelor de subsol în folosință prin concurs este formulat extrem de confuz și complex. La acest aspect este necesar de coordonat și ajustat prevederile din Codul Subsolului nr. 3/2009 și cele din Regulamentul cu privire la modul de atribuire în folosință a sectoarelor de subsol, precum și din Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru dreptul de folosință asupra sectoarelor de subsol pentru prospecțiuni și explorări sau pentru extragerea substanțelor minerale utile aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 570/2009. Printre modificările necesare se numără specificarea expresă a tuturor etapelor procesului de atribuire,

momentului când agentul economic trebuie să depună setul de documente și instituțiile responsabile de proces, cu scopul de simplificare a concursului, precum și clarificarea momentelor ce țin de procedurilor de atribuire a perimetrelor geologice și miniere.

Cu referire la coordonarea prevederilor din legislația privind subsolul și cea funciară.

Actualmente agenții economici sunt obligați să schimbe destinația subsolului după obținerea sectoarelor de subsol, însă nu este specificat nici într-un act normativ la ce etapă se face acest lucru. Din acest considerent, este necesar de completat atât în legislația funciară, cât și cea ce ține de subsol etapa când se face schimbarea destinației terenului. Este recomandabil ca agentul economic să nu poată începe procesul de extragere a substanței minerale utile până nu face schimbarea destinației terenului.

Cu referire la prevederile ce țin de procesul de atribuire a perimetrelor geologice și miniere.

În actualul Cod al subsolului nr.3/2009 și Regulament cu privire la atribuirea perimetrelor geologice și miniere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 570/2009, este necesar de introdus modificări ce ar stipula clar actele necesare ce se atașează la cererea pentru obținerea perimetrelor geologice și miniere și momentul când se întocmește proiectul acestor perimetre.

Cu referire la unele probleme care apar în procesul de control geologic și supraveghere

minieră. Încă există beneficiari ai subsolului care dețin acte normative desuete (cu coordonate convenționale) și până la ora actuală nu au actualizat aceste acte și anume reperfectarea perimetrelor miniere în sistemul MOLDREF-99, în conformitate cu legislația în vigoare, creează impedimente în procesul de control geologic și supraveghere minieră pe care îl execută Inspectoratul pentru Protecția Mediului.

Cu referire la problemele de mediu ce apar în procesul de exploatare a subsolului.

Natura activității de valorificare a resurselor minerale utile inevitabil afectează mediul, impactul fiind întotdeauna unul negativ. Ținem să faptul că lucrările de refacere/recultivare sunt costisitoare, agenții economici nu au interesul pentru a executa toate lucrările necesare pentru a diminua efectele negativ ale exploatărilor miniere la minim. Pentru reducerea impactului asupra mediului sunt necesare măsuri comprehensive de evaluare și monitorizare a situației ecologice, precum și sancționarea în cazurile de încălcare a legislației în vigoare. Cele mai importante cauze ce stau la baza prejudiciilor de mediu sunt incapacitatea autorităților de a impune respectarea prevederilor legale, precum și lipsa mecanismelor de asigurare (garanții financiare) a recuperării prejudiciilor aduse mediului și executării lucrărilor de recultivare. De asemenea, una din problemele fundamentale este corespunderea activităților de protecție a mediului în proiectele activității miniere cu necesitățile reale. Terenurile pe care s-au făcut sau încă se fac activități de minerit necesită a fi recultivate. Practica arată că chiar dacă se iau toate măsurile de recultivare, starea terenurilor pe care s-au efectuat lucrări de extragere a resurselor minerale nu poate fi restabilită în proporție de 100%, deci terenul nu poate reveni la starea sa inițială, cea de până la începerea activității de minerit. Este necesar de implementat mecanisme asiguratorii (de garantare) din contul agentului economic pentru acoperirea riscurilor de mediu și efectuarea lucrărilor de recultivare. De asemenea, transpunerea în practică a raportării de către agenții economici privind implementarea măsurilor de mediu și eliminarea riscurilor noi apărute ar spori responsabilitatea acestora privind respectarea cerințelor de mediu.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivele principale trebuie să se rezume la crearea unui cadru de reglementare favorabil pentru exploatarea sustenabilă, unui sistem eficient de monitorizare a resurselor existente, unui

nivel cât mai înalt de transparență în activitatea instituțiilor care reprezintă interesele statului în domeniul cercetării și exploatarei resurselor minerale, coerența între acte normative și simplificarea procedurii de obținere a acestora.

Obiectivele care se impun în Cod Subsolului (în redacție nouă) sunt:

- *revizuirea atribuțiilor instituțiilor care reprezintă interesele statului în domeniul cercetării și exploatarei resurselor minerale.* Până în prezent în cadrul legal existent unele competențe sunt definite contradictoriu și confuz, ceea ce ridică multe semne de întrebare asupra corectitudinii implementării unor politici în domeniul subsolului. În Codul Subsolului nr. 3/2009 instituția care acumulează cele mai multe competențe nespecifice rolului său este Ministerul Mediului. Ministerului îi sunt atribuite atât competențe de elaborare a politicilor, cât și de implementare a acestora. Deoarece majoritatea competențelor atribuite Ministerul Mediului în Codul Subsolului nr. 3/2009 nu sunt de domeniul implementării politicilor, aceste competențe au fost transmise către autoritatea competentă din subordinea ministerului care va fi capabilă să gestioneze și să monitorizeze domeniul pe tot lanțul valoric inclusiv cu revenire la o formă viabilă de autorizare finală a activității economice de exploatare a subsolului. Totodată, ținând cont de faptul că, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale va elibera autorizațiile privind folosirea subsolului, Agenția de Mediu efectuează evaluarea impactului asupra mediului în domeniul folosirii subsolului, precum și Inspectoratul pentru Protecția Mediului exercită funcțiile de control și supraveghere a subsolului s-a completat Codul Subsolului (în redacție nouă) cu un articole noi care enumeră atribuțiile Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, Agenției de Mediu și a Inspectoratului pentru Protecția Mediului.

- *ajustarea și reformularea prevederi Codului Subsolului (în redacție nouă) pentru a introduce claritate în toate formulările confuze și contradictorii.* Cadrul normativ existent la ora actuală conține prevederi privind cadrul instituțional responsabil de gestionarea domeniului, responsabilitățile, drepturile și obligațiile actorilor din domeniu, precum și principalele etape de atribuire a subsolului în folosință. Totodată, cadrul normativ are mai multe lacune și formulări contradictorii, ceea ce subminează mult în aplicarea acestuia. Toate formulările confuze și contradictorii sunt necesare de ajustat pentru a introduce claritate în toate prevederile care au lacune și sunt impedimente pentru domeniul minier pe tot lanțul valoric inclusiv cu revenire la o formă viabilă de autorizare finală a activității economice de exploatare a subsolului. Revizuirea Codului Subsolului actual pentru a elimina toate aspecte contradictorii și confuze precum și modificările radicale efectuate în cod impune aprobarea unui act normativ nou Codul Subsolului (în redacție nouă).

- *simplificarea procesului de atribuire în folosință a sectoarelor de subsol prin asigurarea desfășurării activității în domeniul subsolului în baza autorizație pentru folosirea subsolului.*

Un obiectiv-cheie al intervenției propuse este de a asigura că, toate activitățile pentru folosirea subsolului atât pentru cercetare cât și pentru exploatare se vor desfășura în baza autorizației pentru folosirea subsolului, deoarece la ora actuală contractul administrativ care este încheiate între Ministerul Mediului și agenții economici nu reprezintă act permisiv pentru genul de activitate pe care îl desfășoară. Acest obiectiv are ca scop de a crea condiții transparente și adecvate privind atribuirea subsolurilor în folosință. În mod deosebit este important ca acordarea drepturilor de exploatare să aibă loc în termeni restrânși, cu respectarea principiilor de transparență și de utilizare eficientă a resurselor minerale. Totodată, pentru simplificarea procesului de atribuire în folosință a sectoarelor de subsol, aceste competențe vor fi executate de către autoritatea competentă care deține totalitatea materialelor geologice informaționale privind cercetarea, folosirea și protecția subsolului. În privința agenților economici care vor efectua explorarea geologică din mijloace financiare proprii nu vor trece procedura de concurs.

- *asigurarea implementării unor proceduri de transformare a coordonatelor din sistemul de*

coordonate convențional în sistemul de coordonate MOLDREF-99. În procesul de control geologic și supraveghere minieră pe care îl execută Inspectoratul pentru Protecția Mediului, sunt întâlnite impedimente în privința agenților economici care dețin acte normative desuete (cu coordonate convenționale) și nu au actualizat până la ora actuală aceste acte ce țin de transformarea coordonatelor perimetrelor miniere în sistemul de coordonate MOLDREF-99. Reperfectarea proiectului perimetrului minier de către respectivii agenți economici (care dețin acte cu coordonate convenționale) este necesară deoarece acest aspect creează impedimente în procesul de control geologic și supraveghere minieră. Astfel modalitatea proceduri pentru a obliga acești agenți economici de a actualiza actele desuete sunt reglementate în dispozițiile tranzitorii ale Codului Subsolului (în redacție nouă).

- *asigurarea prevenirii și minimizării impactului semnificativ asupra mediului generat de activitățile de exploatare.* Industria minieră este o industrie ce epuizează resursele care aparțin statului. Opoziția față de activitatea din industria minieră, care este parțial și o moștenire a perioadei trecute în care companiile extractive funcționau sub cerințe de reglementare privind protecția mediului mai puțin stricte. Recultivarea are drept scop reabilitarea/refacerea mediului și readucerea ecosistemului la condițiile de până la începutul lucrărilor care au condus la dezechilibrarea acestuia. Ținând cont de faptul că lucrările de reabilitare/recultivare sunt costisitoare, agenții economici nu au interesul pentru a executa toate lucrările necesare pentru a diminua efectele negative la minim. Din această cauză, controlul din partea autorităților asupra respectării de către agenții economici a cerințelor de recultivare este crucială nu doar la etapa de implementare, ci și la proiectare. Astfel este prioritar de a reglementa crearea și utilizarea fondurilor de lichidare și recultivare, pentru a reduce la minim efectele negative aduse mediului în urma extragerii substanțelor minerale utile. Vor fi elaborate mecanisme de funcționare a garanției financiare care trebuie să îndeplinească condițiile articolului 68 din Codul Subsolului (în redacție nouă).

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea 0 – a nu face nimic presupune a lăsa lucrurile așa cum sunt, adică neelaborarea proiectului Codului Subsolului (în redacție nouă), ceea ce va contribui la menținerea problemelor existente și descrise la pct. 1 lit. b), cu sporirea riscului agravării acestora precum și respingerea recomandărilor stipulate în Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului, precum și în Rapoartele de audit ale Curții de Conturi efectuate în anul 2013 și 2020.

Prin urmare, opțiunea 0 nu este o opțiune viabilă, deoarece modificările propuse sunt necesare întru eficientizarea reglementării domeniului minier, în vederea asigurării protecției și gestionării acestuia în conformitate cu legislația națională și europeană în vigoare. De asemenea, lipsa modificării recomandărilor menționate în Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului va influența negativ măsurile de protecție și gestiune a resurselor de substanțe minerale utile. Modul de concepere defectuos privind administrarea/gestiunea subsolului se va răsfrânge asupra utilizării durabile a acestora și compromiterea rezervelor pentru generațiile viitoare, precum și influența negativă asupra mediului.

Având în vedere cele menționate și posibilele consecințe în cazul în care nici o acțiune nu va fi întreprinsă, opțiunea „A nu face nimic” - nu este realistă deoarece situația s-ar agrava sau în cel mai bun caz ar rămâne tot atât de proastă ca în prezent.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Opțiunea I (recomandată) constă în elaborarea și promovarea proiectului Codului Subsolului (în redacție nouă).

- definirea unor noțiuni va avea drept efect prevenirea eventualelor neclarități și interpretări eronate a prevederilor legale.
- individualizarea, completarea și revizuirea atribuțiilor autorităților publice în domeniul gestionării și protecției subsolului. Aceste prevederi urmăresc clarificarea competențelor tuturor autorităților publice, în vederea evitării dublării sau interpretării eronate a prevederilor legale. Totodată, ținând cont de faptul că, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale va elibera autorizațiile privind folosirea subsolului, Agenția de Mediu efectuează evaluarea impactului asupra mediului în domeniul folosirii subsolului, precum și Inspectoratul pentru Protecția Mediului exercită funcțiile de control și supraveghere a subsolului s-a completat Codul Subsolului (în redacție nouă) cu un articol nou care enumeră atribuțiile Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, Agenției de Mediu și a Inspectoratului pentru Protecția Mediului.
- desfășurarea activității în domeniul subsolului în baza autorizației pentru folosirea subsolului. Activitatea în sectorul minier în baza autorizației pentru folosirea subsolului va crea condiții transparente și adecvate privind atribuirea subsolurilor în folosință, precum și vor deține un act permisiv pentru a desfășura genul de activitate în sectorul minier, deoarece la ora actuală contractul administrativ care este încheiat între Ministerul Mediului și agenții economici nu reprezintă act permisiv pentru genul de activitate pe care îl desfășoară. În mod deosebit este important ca acordarea drepturilor de exploatare să aibă loc în termeni restrânși, cu respectarea principiilor de transparență și de utilizare eficientă a resurselor minerale.
- garanție financiară pentru refacerea mediului. Influențele negative se manifestă la toate etapele de exploatare a subsolului și chiar și după finalizarea lucrărilor. De regulă activitățile de minieră presupun lucrări de reabilitare a spațiilor asupra cărora s-a intervenit. Ținând cont de faptul că lucrările de reabilitare/recultivare sunt costisitoare, agenții economici nu au interesul pentru a executa toate lucrările necesare pentru a diminua efectele negative ale exploatărilor miniere la minim. Din această cauză, controlul din partea autorităților asupra respectării de către agenții economici a cerințelor de recultivare este crucială nu doar la etapa de implementare, ci și la proiectare. Astfel, printre documentele prioritare ar fi cele ce reglementează crearea și utilizarea fondurilor de lichidare și recultivare a terenurilor afectate de exploatarea minieră.
- înlăturarea impedimentelor din procesul de control geologic și supraveghere minieră. În vederea asigurării gestionării eficiente și raționale a resurselor naturale, în contextul agenților economici care dețin acte normative desuete (cu coordonate convenționale) și nu au actualizat până la ora actuală aceste acte ce țin de transformarea coordonatelor perimetrelor miniere în sistemul MOLDREF-99. Astfel modalitatea proceduri pentru a obliga acești agenți economici de a actualiza actele desuete sunt reglementate în dispozițiile tranzitorii ale Codului Subsolului (în redacție nouă).

Menționăm, că Opțiunea I va permite îmbunătățirea sectorului minier, va contribui la o creștere economică durabilă prin exploatarea rațională a subsolului, să nu fie din contul rezervelor de substanțe minerale utile destinate generațiilor viitoare și a nu compromite calitatea mediului înconjurător.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Pe marginea problemelor care au stat la baza elaborării proiectului Codului Subsolului (în redacție nouă) nu există opțiuni alternative de intervenție, alegerea putând fi realizată doar între soluția de a elabora proiectul Codului Subsolului (în redacție nouă).

Această abordare este fundamentată inclusiv „Raportul Comisiei de anchetă privind modul de

exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului” aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 200/2022, în Raportul auditului performanței “Au implementat autoritățile abilitate un mecanism adecvat în domeniul folosirii subsolului în vederea gestionării eficiente și raționale a resurselor minerale utile ale Republicii Moldova?” aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 39/2013, precum și Raportul auditului conformității calculării și încasării taxelor pentru resursele naturale aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 67/2020, în care sunt enumerate mai multe recomandări de modificare în cadrul legislativ actual. Respectiv, o altă opțiune alternativă nu a fost identificată, punându-se accent pe necesitatea respectării documentelor strategice naționale, precum și pe faptul că, cadrul legislativ existent la moment în domeniul gestionării și protecției subsolului este contradictoriu, imperfect și necesită o ajustare cât mai urgentă. Proiectul nu are opțiuni alternative, iar prezenta analiză demonstrează că asemenea opțiuni nu sunt necesare.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Opțiunea 0 ”a nu face nimic” prevede neaprobarea Codului Subsolului (în redacție nouă). Astfel, situația ”a nu face nimic” este descrisă la compartimentul ”Definirea problemei”.

Dezavantajele stării actuale:

Se constată că cadrul legal actual nu are efect pozitiv asupra:

- 1) atribuirea unor competențe nespecifice sau acumularea celor a instituțiilor din subordinea Ministerului Mediului are un impact negativ asupra atribuțiilor – cheie de elaborare a politicilor și cadrului normativ;
- 2) multe prevederi în Codul subsolului nr. 3/2009 sunt formulate contradictoriu sau vag, creând confuzii legislative și imposibilitatea aplicării acestora;
- 3) incapacitatea autorităților de a impune respectarea prevederilor legale privind protecția mediului, precum și lipsa mecanismelor de asigurare a recuperării prejudiciilor aduse mediului și impunerea executării lucrărilor de recultivare și post-recultivare a sectoarelor de subsol;
- 4) lipsa responsabilității agenților economici de a actualiza actele desuete creează impedimente în procesul de control geologic și supraveghere minieră.

Riscurile stării actuale:

Dacă va rămâne neschimbat, acest cadru legal va genera o evoluție negativă, asupra gestionării raționale a subsolului și va compromite rezervele de substanțe minerale utile destinate generațiilor viitoare. Având în vedere cele menționate în pct. 3 a) în cazul în care nici o acțiune nu va fi întreprinsă, situația s-ar agrava sau în cel mai bun caz ar rămâne tot atât de proastă ca în prezent.

Efecte pozitive - Nu există efecte pozitive prin continuarea stării actuale.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Proiectul Codului Subsolului (în redacție nouă), presupune următoarele beneficii:

Beneficii asupra mediului:

- Minimizarea impactului activității de întreprinzător asupra mediului;
- Prevenirea la o etapă timpurie a impactului potențial semnificativ asupra sectoarelor din regiunea carierelor generate de activitățile de extragere;
- Reducerea riscului de accidente de poluare a resurselor de apă și limitarea consecințelor acestora prin aplicarea măsurilor de prevenție și după caz de remediere a consecințelor

survenite;

Beneficii socio-economice:

- Planificarea și implementarea eficientă a activităților de gestionare a sectoarelor de subsol;
- Reducerea actelor permissive și stipularea clară a atribuțiilor instituțiilor care reprezintă interesele statului în domeniul cercetării și exploatarei resurselor minerale;
- Exploatarea rațională a subsolului, să nu fie din contul rezervelor de substanțe minerale utile destinate generațiilor viitoare.

Beneficii pentru factorii de decizie:

- Promovarea unei politici orientate spre atingerea obiectivului de reducere a deșeurilor extractive prin utilizarea cât mai rațională a resurselor minerale utile;
- Consolidarea respectării și îmbunătățirea sinergii lor cu alte acorduri multilaterale de gestiune și protecție a subsolului;

Impactul social:

Măsurile stabilite în proiectul actului normativ vor contribui la:

- Eficientizarea activității agenților economici prin securizarea procesului de activitate al acestora (în autorizația de folosire a subsolului și în avizul de evaluare a impactului asupra mediului sunt (și vor fi) prevăzute condiții și măsuri pentru desfășurarea activității economice);
- Respectarea cerințe de securitate și sănătate în muncă în industria extractivă prin lucrări miniere de suprafață sau subterane care urmăresc îmbunătățirea gradului de protecție a angajaților din sector;
- Toate amendamentele care îmbunătățesc procesul de autorizare vor oferi o mai mare imparțialitate, transparență și legitimitate a procesului decizional.

Costuri administrative

Proiectul Codului Subsolului (în redacție nouă) **nu generează costuri administrative.**

Costurile estimate pentru agenții economici

La moment, agenții economici care intenționează să desfășoare activitatea de exploatare a subsolului, suportă costurile pentru obținerea acordului de mediu emis de Agenția de Mediu în conformitate cu prevederile Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului . Proiectul Legii propus **nu are impact asupra cuantumului acestor taxe, care vor rămâne neschimbate.**

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Reieșind din motivele invocate la pct. 3 lit. c) care fundamentează necesitatea stringentă de a aproba proiectul *Codului Subsolului (în redacție nouă)*, nu au fost analizate opțiuni alternative.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Riscuri relevante/iminente care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate nu au fost identificate. Riscurile mai puțin relevante și cu impact care nu vor schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate, sunt expuse la litera a) din punctul 4 al acestei analize. Evitarea acestor riscuri poate fi atinsă prin ajustarea Proiectului (modificări/completări neconceptuale) de către autor.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact

are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Nu este cazul.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Urmare a realizării AIR, se propune selectarea opțiunii I care se concentrează pe ajustarea cadrului legislativ național în domeniul gestionării și protecției subsolului. Opțiunea recomandată presupune abordarea punctuală a problemelor identificate, în vederea soluționării acestora și atingerii obiectivelor formulate, întrucât aceasta corespunde necesității de protecție a subsolului și gestiune eficientă a resurselor de substanță minerală utilă. Astfel, se impune necesitatea aprobării Codului Subsolului (în redacție nouă) cu prevederi noi întru asigurarea unor norme clare și unitare în acest domeniu.

Aprobarea proiectului Codului Subsolului (în redacție nouă) va contribui inclusiv la:

- asigurarea transparenței procesului de eliberare a atribuire în folosință a sectoarelor de subsol;
- prin introducerea autorizației pentru folosirea sectoarelor de subsol se va minimaliza procedura birocratică de obținere a actelor permissive;
- eliminarea formulărilor contradictorii sau vag, care creau confuzii legislative și imposibilitatea aplicării prevederilor, etc.
- încasarea veniturilor la bugetul de stat, obținute în urma exploatării subsolului;
- minimizarea impactului negativ asupra mediului în urma desfășurării activităților economice;
- gestionarea eficientă și durabilă a resurselor de substanțe minerale utile;

Opțiunea de „a nu face nimic” nu este judicioasă și argumentată, conform argumentelor expuse supra. Opțiuni alternative nu sunt. Opțiunea susținută prin prezenta analiză constă în promovarea și adoptarea proiectului de lege, deoarece această opțiune va permite implementarea unor instrumente noi în calitate de soluții pentru a gestiona durabil resursele de substanțe minerale utile.

3. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sînt necesare

Ministerul Mediului prin intermediul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, Inspectoratului pentru Protecția Mediului și a Agenției de Mediu va asigura implementarea proiectului Codului Subsolului (în redacție nouă) și va elabora propuneri privind aducerea legislației în vigoare în concordanță cu noile reglementări, precum și va asigura elaborarea proiectelor de acte normative necesare pentru implementarea prevederilor Codului Subsolului (în redacție nouă), cum ar fi:

- Modificarea Hotărîrii de Guvern nr. 570/2009 cu privire la aprobarea unor acte normative;
- Modificarea Hotărîrii de Guvern nr.259/2013 cu privire la implimentarea unor prevederi ale Codului Subsolului;
- Regulamentul privind modul de creare și folosire a mijloacelor fondului de lichidare și recultivare;
- Regulamentul privind modul de amplasare a construcțiilor pe suprafețele cu zăcăminte de substanțe minerale utile;
- Regulamentul privind controlul geologic de stat și supravegherea minieră;
- Regulamentul privind modul de efectuare a expertizei de stat a informației geologice;

- Regulamentul privind lichidarea și conservarea excavațiilor miniere, obiectivelor și construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile;
- Regulamentul privind stabilirea procedurii și modului de sistare totală sau parțială a activității de exploatare a subsolului;
- Regulamentul privind modul de trecere la pierderi a substanțelor minerale utile de la balanța de stat și a întreprinderii miniere;
- Mecanisme de asigurare (garanții financiare) a recuperării prejudiciilor aduse mediului și executării lucrărilor de recultivare și post-recultivare;
- Instrucțiunilor privind elaborarea și coordonarea Planurilor anuale de dezvoltare a lucrărilor miniere și Conținutul cadru al proiectelor tehnice (tehnologice) de exploatare a zăcămintelor;
- Instrucțiunilor privind Conținutul cadru al proiectelor tehnice (tehnologice) de exploatare a zăcămintelor;
- Instrucțiunii privind evaluarea prejudiciului cauzat mediului în rezultatul nerespectării legislației privind folosirea subsolului;
- Instrucțiuni privind prețul de cost a resursei minerale luată ca referință la calcularea prejudiciului adus mediului cu menționarea expres al prețului pentru calculele la evaluarea prejudiciului;
- Instrucțiunii de executarea a lucrărilor de topografie minieră și ținere a documentației grafice miniere;
- Stabilirea unui sistem funcțional de reglementare și control a agenților economici și specialiștilor din domeniul forării/întreținerii/exploatării sondelor arteziene.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Opțiunea propusă va fi monitorizată prin prin elaborarea regulamentelor menționate supra.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impacturile estimate nu vor fi resimțite în perioada imediat următoare de la intrarea în vigoare a proiectului actului normativ. Evaluarea performanței proiectului actului normativ este relevantă a fi efectuată la expirarea unei perioade orientative de 18 luni de la data intrării în vigoare, pentru a putea monitoriza indicii de performanță identificați la pct. 5 lit. b).

O mare parte a indicilor vor putea fi evaluați cu suportul Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale și a Inspectoratului pentru Protecția Mediului care va asigura, conform reglementărilor stabilite în cadrul normativ, implementarea și gestionarea durabilă a subsolului.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți interesate în intervenția dată, sunt:

Sectorul privat și asociativ:

- Agenții economici;
- ONG-urile de mediu;
- Cetățenii.

Sectorul public:

- Ministerul Mediului;
- Ministerul Economiei;
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Agenția de Mediu;
- Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale;
- Inspectoratul pentru Protecția Mediului;
- Autoritățile administrației publice locale.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Potrivit Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege urmează a fi consultat și avizat cu instituțiile statului, dar și cu participarea în format larg a societății civile în domeniu.

Astfel, în procesul de elaborare a proiectului de act normativ sunt respectate reglementările procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale, prevăzute de *Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, și *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului*.

Proiectul a fost elaborat în colaborare cu Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale și Inspectoratul pentru Protecția Mediului ținând cont de recomandările Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului. Întru definitivarea proiectului de lege au fost organizate mai multe ședințe cu participarea reprezentanților tuturor autorităților enumerate mai sus. În cadrul ședințelor au fost discutate și dezbătute toate propunerile de modificare a Codului Subsolului.

Anunțul de inițiere a elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Mediului la data de 10.08.2023 (<https://www.mediu.gov.md/ro/node/4420>).

Anunțul de inițiere a consultărilor publice a Analizei Impactului de Reglementare (AIR) asupra proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Mediului la rubrica „Transparența decizională” – „Proiecte de documente” la data de 15.09.23 cu data limită de 03.10.23, la următorul link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-consultarilor-publice-asupra-analizei-impactului-de-reglementare-la-proiectul-de-lege-cu-privire-la-modificarea-codului-subsolului-nr-32009-in-redactie-noua/11153>.

Într-un final, prin acordul tuturor părților a fost definitivat prezentul proiect de lege.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

În urma desfășurării consultărilor publice, s-au luat în considerare mai multe propuneri a agenților economici ce desfășoară genul de activitate în sectorul minier și a altor entități consultate.

- *Serviciul Fiscal de Stat*, a venit cu propuneri asupra art. 70 de ajustat/modificat conform termenilor utilizați în Codul Fiscal. Deoarece potrivit art. 301 alin. (1) din Codul fiscal, plătitorii de taxe pentru resurse naturale prezintă Serviciului Fiscal de Stat darea de seamă respectivă și achită până la data de 25 a lunii următoare trimestrului de gestiune taxele după cum urmează:
 - taxa pentru apă – la bugetul local de nivelul al doilea;
 - taxa pentru extragerea mineralelor utile – 50% din quantumul taxei se varsă la bugetul local de nivelul întâi și 50% din quantumul taxei se varsă la bugetul local de nivelul al doilea;
 - taxa pentru folosirea subsolului – la bugetul local de nivelul al doilea.Totodată, în contextul prevederilor pct. 80 din *Legea nr. 212/2023 pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica bugetar-fiscală)*, începând cu 01.01.2024, plătitorii de taxe pentru resursele naturale vor achita aceste taxe 50% din quantum în bugetul local de nivelul întâi și 50% - în bugetul de stat. Aceste recomandări au fost acceptate în Proiectul Codului Subsolului (în redacție nouă).
- *Concernul Republican de Producție al Industriei Materialelor de Construcție „INMACOM”* a propus mai multe recomandări ce țin de noțiunile utilizate în domeniu, de folosirea gurilor din mină pentru alte activități economice, de reglementat valorificarea eficientă a zăcămintelor minerale utile pe toată secțiunea geologică pentru a exploata subsolul republicii cât mai eficient, ș.a. Aceste recomandări au fost acceptate parțial în Proiectul Codului Subsolului (în redacție nouă).
- *Asociația Patronală a Întreprinderilor din Domeniul Minier* a propus un șir de recomandări și anume ce țin de termenele de examinare a materialelor de micșorat și de operat cu termenul de 30 de zile, termen care este prevăzut și de Codul Administrativ al Republicii Moldova, potrivit căruia termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, precum și referiri la acte legislative în articolele proiectului

Codului Subsolului (în redacție nouă) ș.a. Toate recomandările au fost acceptate în Proiectul Codului Subsolului (în redacție nouă).

- *Mai mulți agenți economici au venit* cu propunerea de a nu extinde competențelor autorităților Administrației Publice Locale în domeniul folosirii și protecției subsolului, prin acordarea competenței de adoptare a deciziilor cu privire la permisiunea efectuării lucrărilor de folosire a subsolului și a deciziilor cu privire la permisiunea efectuării lucrărilor de cercetare cu ulterioara exploatare, argumentând că condiționalitatea obținerii deciziei consiliului local este o măsură de supra reglementare și dăunează procesului de valorificare eficientă a domeniului supus reglementării. Astfel s-a venit cu propunerea de a exclude „deciziei consiliului local cu privire la permisiunea efectuării lucrărilor de cercetare/exploatare”. Aceste recomandări au fost acceptate în Proiectul Codului Subsolului (în redacție nouă).

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0		
povara administrativă	0		
fluxurile comerciale și investiționale	+1		
competitivitatea afacerilor	+1		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	+1		
concurența pe piață	+1		
activitatea de inovare și cercetare	0		
veniturile și cheltuielile publice	0		
cadrul instituțional al autorităților publice	+1		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	+1		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	+1		
situația social-economică în anumite regiuni	+1		
situația macroeconomică	0		
alte aspecte economice	+1		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	+1		
nivelul de salarizare	+1		
condițiile și organizarea muncii	+1		
sănătatea și securitatea muncii	+1		
formarea profesională	+1		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	0		
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	+1		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	+1		

nivelul și calitatea educației populației	0		
conservarea patrimoniului cultural	+1		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	+1		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	+1		
calitatea aerului	+1		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	+1		
biodiversitatea	+1		
flora	+1		
fauna	+1		
peisajele naturale	+1		
starea și resursele solului	+1		
producerea și reciclarea deșeurilor	+1		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	+1		
consumul și producția durabilă	+1		
intensitatea energetică	+1		
eficiența și performanța energetică	+1		
bunăstarea animalelor	0		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	+1		
alte aspecte de mediu	+1		

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe

Proiectul preliminar de act normativ
Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect și/sau analiza de impact
Expertiza Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător (după caz)
Alte materiale informative/documente (la decizia autorilor)

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

GRUPUL DE LUCRU AL COMISIEI DE STAT PENTRU REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚII DE ÎNTRERINZĂTOR

Nr. 38-78-12594

Chișinău

30 noiembrie 2023

Ministerul Mediului

Ref.: adresa nr. 09-05/2447 din 25 octombrie 2023

În temeiul prevederilor art.34 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, art.19 din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, precum și atribuțiile stabilite în pct.34 din Regulamentul Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1429/2008, se remite *Expertiza Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător la proiectul Codului subsolului.*

Anexă: 1 filă

**Secretar general adjunct al Guvernului
Președinte al Grupului de lucru al
Comisiei de stat pentru reglementarea
activității de întreprinzător**

(semnat electronic)

Roman CAZAN

Digitally signed by Cazan Roman
Date: 2023.11.30 14:56:52 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

EXPERTIZA

Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător

Prezenta expertiză este acordată în temeiul art.34 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, în conformitate cu prevederile Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, Hotărârii Guvernului nr.1429/2008 privind revizuirea și optimizarea cadrului normativ de reglementare a activității de întreprinzător și Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019.

<i>Titlul actului examinat:</i>	Proiectul Codului subsolului.
<i>Autorul (autoritatea), persoana responsabilă:</i>	Ministerul Mediului Serviciul Protecția Solului și Subsolului, Pîrvu Anatoliei, Șef interimar Serviciu
Evaluarea documentului de analiza a impactului	
<i>Examinat în ședința Grupului de lucru la data:</i>	26 septembrie 2023
Concluzia: Analiza de impact se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor	
Evaluarea proiectului de act normativ	
<i>Examinat în ședința Grupului de lucru la data</i>	21 noiembrie 2023
Concluzia: Proiectul nu se susține	
<i>Comentarii, obiecții, recomandări:</i>	
<i>Extrasul din Procesul-verbal nr.44 al ședinței Grupului de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din data de 21 noiembrie 2023 se anexează.</i>	

EXTRAS
din PROCESUL-VERBAL nr. 44
al ședinței Grupului de lucru
al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător
(ședință online)
21 noiembrie 2023

Au participat :

Membrii Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător:

Vladislav Caminschi	- director executiv al Confederației Naționale a Patronatului din Republica Moldova, vicepreședintele Grupului de lucru
Eugen Dațco	- director executiv al Uniunii Transportatorilor și Drumarilor din Republica Moldova
Cristina Tișcul	- Asociația Investitorilor Străini (FIA)
Carolina Linte	- director executiv al Asociației Patronale Asociația Națională a Producătorilor de Lapte și Produse Lactate „Lapte”
Eugen Cozmulici	- Asociația Businessului European din Moldova (EBA Moldova)
Diana Russu	- șef al Direcției susținere și promovare a membrilor CCI a Republicii Moldova, Camera de Comerț și Industrie
Victor Baci	- consultant de politici, Asociația Patronală „Camera de Comerț Americană din Moldova
Oxana Barbaroș	- Asociația Națională a Companiilor din Domeniul TIC
Valentina Chiper	- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
Angela Panciuc	- Ministerul Mediului
Ghenadie Rusu (<i>mail</i>)	- șef Direcția protecția plantelor și siguranța alimentelor de origine vegetală, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Corina Cristea (<i>mail</i>)	șef adjunct al Direcției avizare acte normative, Ministerul Justiției
Ina Chiruța	- consultant principal în Direcția politici fiscale și vamale, Ministerul finanțelor
Snejana Novac	- consultant principal în Direcția conformitate juridică, Cancelaria de Stat, secretarul Grupului de lucru

Responsabili din cadrul autorităților publice: Alexei Boșneaga, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Marina Ilușca, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Daniel Tentiuc, Ministerul Mediului, Anatolie Pîrvu, Ministerul Mediului, Maxim Donici, Ministerul Sănătății.

Experți ai Secretariatului Evaluării Impactului de Reglementare: dnii Oleg Chelaru, Victor Ermurachi, Nicolae Boțan.

Examinarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului Codului subsolului

Autor: Ministerul Mediului

Au luat cuvântul:

dl Anatolii Pîrvu

A menționat că problemele care au condiționat elaborarea proiectului Codului Subsolului (în redacție nouă), sunt atribuțiile instituțiilor existente care reprezintă interesele statului în domeniul cercetării și exploatarei resurselor minerale, sunt definite contradictoriu și confuz, ceea ce creează impedimente în corectitudinea implementării unor politici în domeniul subsolului; multe prevederi în Codul subsolului nr. 3/2009 sunt formulate contradictoriu sau vag, creând confuzii legislative și imposibilitatea aplicării acestora; procesul de atribuire în folosință a sectoarelor de subsol se desfășoară într-un mod birocratic cu un șir de impedimente netransparente; lipsa responsabilității agenților economici de a actualiza actele desuete creează impedimente în procesul de control geologic și supraveghere minieră; procesul de exploatare a zăcămintelor inevitabil afectează mediul, impactul fiind întotdeauna unul negativ.

Principalele prevederi ale noului Cod al subsolului sunt:

- definirea unor noțiuni va avea drept efect prevenirea eventualelor neclarități și interpretări eronate a prevederilor legale;
- individualizarea, completarea și revizuirea atribuțiilor autorităților publice în domeniul gestionării și protecției subsolului;
- desfășurarea activității în domeniul subsolului în baza autorizației pentru folosirea subsolului. Activitatea în sectorul minier în baza autorizație pentru folosirea subsolului va crea condiții transparente și adecvate privind atribuirea subsolurilor în folosință, precum și vor deține un act permisiv pentru ași desfășura genul de activitate în sectorul minier;
- garanție financiară pentru refacerea mediului. Influențele negative se manifestă la toate etapele de exploatare a subsolului și chiar și după finalizarea lucrărilor;
- înlăturarea impedimentelor din procesul de control geologic și supraveghere minieră.

Măsurile stabilite în proiectul actului normativ vor contribui la:

- Eficientizarea activității agenților economici prin securizarea procesului de activitate al acestora (în autorizația de folosire a subsolului și în avizul de evaluare a impactului asupra mediului sunt (și vor fi) prevăzute condiții și măsuri pentru desfășurarea activității economice);
- Respectarea cerințe de securitate și sănătate în muncă în industria extractivă prin lucrări miniere de suprafață sau subterane care urmăresc îmbunătățirea gradului de protecție a angajaților din sector;
- Toate amendamentele care îmbunătățesc procesul de autorizare vor oferi o mai mare imparțialitate, transparență și legitimitate a procesului decizional.

Solicită susținerea proiectului.

dl Victor Ermurachi

A menționat că prevederile alin. (1) al articolului 4 din proiect stabilesc, că *legislația cu privire la subsol se bazează pe Constituția Republicii Moldova și cuprinde prezentul cod, alte legi și acte normative, adoptate în conformitate cu acesta*. Totodată, prevederile art. 10 stabilesc atribuții pentru Guvern de adoptare a actelor normative în domeniul folosirii și protecției subsolului. Spre exemplu: *aprobarea listei substanțelor minerale utile de importantă națională; aprobarea normelor și regulilor corespunzătoare modului de folosire și protecție a subsolului; stabilirea*

modului de efectuare a expertizei de stat a informației geologice privind subsolul; aprobarea modului de prezentare de către titularii autorizațiilor a rapoartelor privind mișcarea rezervelor de substanțe minerale utile; reglementarea comerțului substanțelor minerale utile solide; stabilirea modului de gestionare a deșeurilor din industria extractivă; aprobarea mecanismului de constituire, actualizare și restituire a garanției financiare pentru refacerea mediului, precum și procedura de control și monitorizare.

La articol 11 este prevăzută competența Ministerului Mediului de **elaborare și aprobare a actelor normative, normelor și regulilor în domeniul cercetării geologice a subsolului, folosirii și protecției acestuia**. La articol 12 de competența autorității competente este prevăzută **elaborarea și aprobarea, în limitele competenței, a normelor și regulilor de cercetare geologică a subsolului**.

Proiectul conține și alte prevederi, care stabilesc competențe de reglementare pentru Guvern și Ministerul Mediului (alin. (6) și (9) al art. 30, alin. (4) al art. 31, alin. (5), (7), (8) al art. 32; alin. (2) al art. 37, alin. (2) al art. 39). Această abordare ridică semne de întrebare, deoarece sensul unui cod este de a codifica (a stabili în un singur act normativ de nivel de lege) la maximum toate normele care reglementează un domeniu al relațiilor sociale. Din cele expuse, recomandă revizuirea proiectului și completarea acestuia la maximum cu norme care reglementează domeniul folosirii și protecției subsolului.

Prevederile articolului 22 din proiect stabilesc documentele necesare de prezentat pentru a obține autorizația pentru cercetare geologică în scopul identificării rezervelor de substanțe minerale utile. Este prevăzută anexarea la cerere a avizului autorității competente cu privire la lipsa sau existența substanțelor minerale utile pentru sectorul solicitat și a acordului de mediu. Consideră, că documentele respective nu necesită a fi anexate la cerere. Referitor la avizul autorității competente, acesta nu este necesar deoarece cererea se depune la aceeași autoritate, care deține informația respectivă. Obiecția referitor la avizul respectiv este valabilă și pentru art. 26, 27. Referitor la acordul de mediu, obținerea acestui act permisiv este discutabilă pentru cercetarea geologică în scopul identificării rezervelor de substanțe minerale utile și este necesar de a efectua trimiteri la prevederile concrete din Lega 86/2014, care stabilesc necesitatea obținerii acordului respectiv pentru așa gen de activitate. Obiecția referitor la acordul de mediu este valabilă și pentru art. 24, 26, 27, 43.

Prevederile alin. (3) al art. 22 stabilesc, că **consecutivitatea obținerii actelor specificate la alin. (1) se stabilește de către autoritatea competentă**. Aceste prevederi ridică semne de întrebare, odată ce alin. (1) prevede documentele care trebuie anexate la cerere. Obiecția valabilă și pentru alin. (3) al art. 23, alin. (3) al art. 24, alin. (4) al art. 26, alin. (4) al art. 27, alin. (5) al art. 39, alin. (5) al art. 40.

Concluzii și recomandări: proiectul poate fi susținut, fiind luate în considerare recomandările expuse.

dl Daniel Tentiu

A menționat că în cadrul ședințelor care au avut loc cu agenții economici, majoritatea propunerilor care au parvenit au fost acceptate și integrate în proiectul Codului. A relatat că sunt 4 avize din partea autorităților centrale care sunt pozitive, nu au formulat obiecții conceptuale.

DI Victor Baciu

A relatat că din câte cunoaște la nivelul grupurilor de lucru s-a reușit parcurgerea doar a jumătate din prevederile noului Cod și de asemenea au fost transmise recomandări individuale anume pe domeniul minier pentru care încă nu există un răspuns. Solicită clarificarea aspectelor date.

dl Anatolii Pîrvu

A informat că proiectul a fost definitivat și transmis tuturor participanților grupului de lucru.

dl Grigore Stratulat, Secretar de Stat MM

A relatat că urmare a ședințelor care au avut loc cu agenții economici din domeniul minier, a fost întocmit un tabel de divergențe care a fost expedit tuturor participanților la dezbateri. S-a trecut

peste toate prevederile Codului, unele propuneri au fost acceptate, iar altele au fost argumentate în sinteză. Proiectul este definitivat, urmează a 2 avizare și respectiv proiectul va mai fi îmbunătățit.

S-a decis: *proiectul nu se susține (8 – nu se susține; 4 – se susține cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor; 1 – se susține).*